

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6646

El. p. aušra.maldeikienė@lrs.lt

Sveikatos apsaugos ministrui
Aurelijui Verygai

2018 – 02 – 26 Nr. SN – S(E) – 65

Sveikatos reikalų komiteto pirmininkei
Astai Kubilienei

Santaros klinikų generaliniam direktoriui
Kęstučiui Strupui

DĖL MORALINIO PRIVILEGIJŲ ĮVERTINIMO

Vykdydama savo, kaip Tautos atstovės, parlamentinės kontrolės misiją, taigi - stebėti ir tikrinti, kaip vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai, esu priversta jau ketvirtą kartą klausti, ar tikrai Santaros klinikose visi pacientai traktuojami lygiai vienodai.

Man buvo atskleista, kad mažiausia du ministrai – Vilius Šapoka ir Rokas Masiulis - Santaros klinikose pas gydytojus lankėsi lydimi klinikų vadovo Kęstučio Strupo. Į gydytojų kabinetus jie buvo ne tik palydėti itin aukštas pareigas einančių Klinikų darbuotojų, bet ir nelaukė eilėje su kitais už durų sėdėjusias pacientais. Šiandien išsiunčiau klausimus minėtiems ministrams, kurių paprasčiau asmeniškai patvirtinti ar paneigti šiuos faktus.

Gerokai blogiau yra tai, kad suprasdami Lietuvos žmonių nepasitikėjimą politine sistema politikai iki šiol nesugeba suformuluoti aiškių standartų ir pritaikyti skaidrių moralinių principų, kuriais būtų galima teisiškai apibrėžti, įvertinti ir užkardyti netinkamos elgsenos atvejus.

Kadangi prieš beveik 30 metų balsavau Mokslų akademijos salėje kuriant Sąjūdį, gerai atmenu, koks atgrasus Lietuvos žmonėms buvo nomenklatūrinis pasaulis, kur net sveikatos apsauga ir jos paslaugų kokybė buvo siejama su žmogaus statusu..

Pernai, lapkričio 17 ir gruodžio 12 dienomis siunčiau Jums klausimą, ar įtakingi asmenys klinikose gali būti priimami ir jiems teikiamos paslaugos be eilės. Laiškuose priminiau ir kiek

anksčiau išviešintą informaciją apie panašią praktiką buvusią ankstesnėje vadinamojoje Ketvirtos valdybos ligoninėje.

Atsakymai, kurių sulaukiau iš Santaros klinikų ir ypač iš Sveikatos apsaugos ministerijos demonstruoja arba negebėjimą suvokti, ko yra klausiama (o tai reiškia nekompetenciją), arba cinišką atsirašinėjimą, kai argumentuojama nukreipiant dėmesį į absoliučiai kitą klausimą.

Aš jūsų klausiu, ar Lietuvoje vis dar galioja Lietuvos Konstitucijos 29 straipsnis, kuris teigia, „Įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo [...] socialinės padėties“.

Aš jums priminiu ir tai, jog Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 str. 2 dalyje nustatyta išimtis, kada asmens teisė į privatų gyvenimą gali būti apribota įstatymo numatytais atvejais, kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, [...] kitų žmonių teisėms ir laisvėms apsaugoti.

Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 9 straipsnio 3 dalis, nors ir įpareigoja užtikrinant paciento teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą, vadovautis nuostata, kad paciento interesai ir gerovė yra svarbesni už visuomenės interesus, bet leidžia ir riboti minėtą nuostata, kai tai kenkia visuomenės sveikatos arba kitų žmonių teisių ir laisvių apsaugai. Tai patvirtina ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika.

Bandymai apeliuoti į paciento sveikatos informacijos konfidencialumą, kada mes kalbame apie itin įtakingų, galingų ir privilegijuotų asmenų papildomas privilegijas naudotis pasauliais be eilės arba suteikiant jas geresnės kokybės iš esmės rodo moralinį politikos formuotojų paklydimą.

Nuoširdžiai apgailestauju, ir manau, kad mane palaikys visi moralinių orientyrų nepraradę žmonės, kad iki šiol kyla labai pamatuotos abejonės ne tik dėl to, kad nėra stebimi faktai, kai įtakingi asmenys naudojami privilegijomis, bet ir tai, jog nematoma jokios didesnės bėdos, kad taip iš esmės itin grubiai iškreipiama ir Lietuvos Konstitucijos dvasia, ir į pašalius nušveičiami jos žmonių lūkesčiai.

Prašau jūsų dar kartą išnagrinėti keliamus klausimus ir/arba aiškiai atsakyti, ar jūs manote, kad politikų privilegijavimas yra moralus veiksmas, kuris gali būti pateisintas nesusietais asmens duomenų apsaugos reikalavimais? Ar, priešingai, manote, jog toks moralės ir šalies Konstitucijos

pažeidimas yra iš esmės nepateisinamas? O gal jūs sutinkate pripažinti, kad Tautos lūkesčiai, jog šalyje bus formuojama dora, sąžininga ir visiems vienoda tiek pareigų, tiek atsakomybių sistema, yra nepamatuoti, o orveliško „gyvulių ūkio“ logika yra vienintelė, kurią supranta šios šalies visuomenės gėriui tarnauti pašaukti žmonės?

Jei jūs renkatės pastarąjį variantą, tai „drąsiai“ įteisinkite principus, kuriais remiantis privilegijuojami tie ar kiti „naudingi“ politikai ir įtakingi pareigūnai.

Kartoju, iki teisinių nuostatų, kurios leistų manipuluoti etiniais principais, skleidžiasi moraliniai sprendiniai, ir aš dabar jūsų klausiu ne apie juridinę teismų praktiką, o apie aiškų moralinį apsisprendimą ir jo viešą išpažinimą. Jo ir laikiu.

Seimo narė

dr. Aušra Maldeikienė